

WOORDEN VAN UITLEG

Gemeente van Jezus Christus,

Misschien kent u het verhaal
van de man in de
put?!

Een man viel in een put
en kon er niet meer uit.

Een meelevend iemand kwam langs
en sprak:
ik voel met je mee.

Een tweede iemand kwam langs
en zei:
het had ook veel erger kunnen zijn...

Een derde zei:
ik weet wat het is,
heb zelf ook weleens in de put gezeten.

Een vierde wilde feiten en oorzaken,
hoe heeft dit zo kunnen
gebeuren?
Waar komt die ineens put vandaan?

Een vijfde zei:
je verdient de put,
je hebt 'm eigenlijk aan jezelf te danken.
Eigen schuld. En er zal ook wel een bedoeling mee zijn.
Er komt vast iets goeds uit.

Een zesde kwam voorbij:
dit moest een keer gebeuren,
het was ook een kans van 80 op 20
dat jij hier zou belanden.
Met jouw levensstijl.

Een zevende kwam voorbij,

zag de man,
pakte hem bij de hand
en trok hem uit
de put...

(...)

Zes mensen
met een theorie,
zes beschouwers,
toeschouwers,
de man
in de put
wordt er niet beter van...
Zo worden er maar weinigen gered...

En één iemand,
zomaar iemand, het kan iedereen zijn,
doet, steekt de handen uit
de mouwen,
doet recht,
brengt redding...

Het verhaaltje
maakt een draai
van 180 graden
van toeschouwen
naar doen...

Diezelfde draai
zit ook in het verhaal van Lukas
dat we vandaag horen.

Een mens komt
bij de als een rabbi rondtrekkende Jezus
met een vraag:
zijn er maar weinigen die gered worden?
Waarom zijn het er zo weinig?

Het lijkt een vraag

om eens even flink voor te gaan zitten:
wie worden gered, wie niet?
Wie komen er wel en wie niet?
Wie horen erbij en wie niet?
Wie hoort bij onze club?
Hoe zit het met binnen en buiten, goed en fout...
Wie mag erin, wie mag binnen komen? Wie hebben we hier liever niet...

Een vraag naar grenzen, scheidslijnen...

In de traditie van onze kerk
is dit type vraag een heel eigen leven gaan leiden
en voordat je het wist werd er een heel systeem op gebouwd:
wie worden *voor eeuwig* gered en wie niet? Uitverkiezing, predestinatie.
En als het er maar weinigen zijn,
is het dan wel voor mij weggelegd?
En hoe weet ik dat dan?
Hoe krijg ik zekerheid?
En voordat we het wisten ging deze vraag over later,
over de hemel, over leven na de dood.
Plat gezegd ging het dan over de vraag of jij wel of niet
een ticket voor de hemel op zak hebt.
Het heeft mensen angstig gemaakt,
in leven en sterven...
Bang...
De tekst werd een machtsmiddel,
waarmee mensen kleingemaakt, klein gehouden werden...
Het is een deel van onze kerkgeschiedenis waar ik
niet trots op ben,
eerder boos van word of verdrietig.

Maar Jezus
doet niet mee aan deze theorievorming.
Hij denkt niet in systemen,
maar in commitment.
Hij zit tenslotte op het spoor,
in de lijn van de
profeten!
Daar moeten we 'm ook niet van afhaken.
En dus gaat hij van

statisch
naar dynamisch.
Hij maakt een zwaai van 180 graden
en zet zijn hoorders
op een ander been
in het hier en nu...

Het is als in het verhaal van de Barmhartige Samaritaan.
Iemand komt met de vraag:
wie is mijn naaste? Wie wel, wie niet?
En Jezus geeft er een (actieve) draai aan:
van wie ben jij naaste?

(...)

Vecht je naar de smalle deur om
binnen te komen,
doe alle moeite om door de smalle deur
naar binnen te gaan...
En die deur is dan niet de hemelpoort,
maar het is de poort,
waar in de psalmen van
gezongen wordt:
de poort van gerechtigheid.
Over recht en onrecht
gaat het.

Psalm 112 tekent
de rechtvaardige mens
ten voeten uit:
genadig, liefdevol,
vrijgevig, gul, eerlijk in zaken, oprecht,
standvastig, vol vertrouwen.
Leven met de geboden.
Recht doen.
Met die grote woorden
in het hoofd
je weg zoeken door het leven.
Op weg gaan...

En dat recht doen niet
eenvoudig is,
niet makkelijk,
een gevecht kan zijn,
elke dag weer,
dat vertelt Lukas in het verhaal van Jezus,
die zijn weg gaat en blijft gaan,
de weg van de Tora,
de weg van trouw aan de Eeuwige,
ondanks alle verzet
en tegenstand.

(...)

Het lijkt wel, dacht ik,
alsof Jezus twee antwoorden geeft
op die vraag naar redding.

Het ene voor de mensen,
die denken
'wij horen er zeker bij'.
De insiders.
Wij hebben met u gegeten en gedronken,
u liep door onze straten,
we kennen elkaar,
wij wonen hier allang, horen hier,
wij waren hier eerst,
u hoort bij ons, aan onze kant...

Met hen begint Jezus te spreken over strijd.
Strijd, vecht...
Een term uit de wereld van de atletiek,
de sfeer van de Olympisch Spelen zeg maar,
over de inspanning die het van je vraagt
om recht te doen.
Het gaat niet vanzelf...

Terwijl de andere kant van Jezus' antwoord
de ruimte binnenbrengt,
uit het oosten en westen

en noorden en zuiden,
van waar de zon opkomt en ondergaat,
vanuit alle windrichtingen
zullen ze komen en aanliggen (aan tafel!)
in het koninkrijk van God:
een gastmaal zonder grenzen.

Royale gastvrijheid.
Ergens las ik:
het tegenovergestelde van een ontmoedigingsbeleid.
Jezus is erg voor de aanzuigende werking.

En dat lijkt gezegd tot wie denken:
hoor ik er wel bij?
Mag ik er wel zijn?

(...)

Wereld op zijn kop,
eersten worden laatsten,
laatsten worden eersten.

Dat is het kenmerk
van het koninkrijk van God.
Daaraan is het rijk Gods
te herkennen.

In een land,
een kerk, een gemeente,
waar de boel
nooit eens flink op de kop gaat,
alles andersom,
anders dan gedacht,
daar is dat koninkrijk misschien wel
ver weg...

(...)

En altijd wordt in het evangelie
weer die tafel neergezet.

Die tafel van samen.

Lukas is de evangelist met de meeste verhalen
aan tafel en over tafelgemeenschappen.

En aan die tafel:

mensen overal vandaan...

Mensen die je kiest, mensen die op je pad komen.

Mensen met wie je wat hebt, mensen met wie je niets hebt.

Vrienden en vreemden.

Uit alle windrichtingen, nieuwkomers en vertrouwde gezichten.

(...)

Eersten worden laatsten,
laatsten worden eersten,
refrein in het evangelie,
handtekening van de Eeuwige.

Amen.